

Sygn. akt IV U 218/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Zbigniew Zabawa

Protokolant: st. sekr. sądowy Patrycja Czarnik

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2019 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania S. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

z dnia 1 lutego 2019 roku nr (...)

w sprawie S. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o prawo do rekompensaty

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się S. N. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych;
2. ustala, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt IV U 218/19

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 15 lipca 2019 r.

Decyzją z dnia 1 lutego 2019 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia

1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r.

poz. 1270 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku o doliczenie rekompensaty, odmówił S. N. ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień

1 stycznia 1999 r. Jak wskazał w uzasadnieniu, rekompensata ubezpieczonemu

nie przysługuje z uwagi na okres wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach wynoszący łącznie jedynie 12 lat, 10 miesięcy i 15 dni, czyli krótszy niż 15 lat. ZUS

nie uwzględnił ubezpieczonemu jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu od 7 listopada 1985 r. do 31 marca 1991 r. z uwagi na brak w aktach sprawy świadectwa pracy potwierdzającego pracę w szczególnych warunkach zgodnego z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

(Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz z przepisami resortowymi.

Decyzja ta została zaskarżona odwołaniem przez S. N., który domagał się jej zmiany i ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. przy doliczeniu rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu odwołujący podał, że legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Poza bowiem wykazanymi w postępowaniu przed ZUS okresami zatrudnienia, pracę taką wykonywał również od 7 listopada 1985 r. do 31 marca 1991 r.

w Przedsiębiorstwie (...) w K., zajmując w tym czasie stanowisko spawacza, co mogą potwierdzić świadkowie. W pismach z dnia:

23 kwietnia 2019 r. i 22 maja 2019 r. odwołujący podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie (k. 34, 81).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział

w W. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko podał, że odwołanie nie wskazuje na żadne nowe okoliczności faktyczne, środki dowodowe, czy argumenty prawne, które uzasadniałyby zmianę zaskarżonej decyzji. Podkreślił, że obowiązujące przepisy emerytalno-rentowe nie pozwalają organowi rentowemu we własnym zakresie ustalać okresów pracy w szczególnych warunkach w oparciu m.in. o zeznania świadków. Z uwagi zatem na nieudokumentowanie co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, ubezpieczony nie spełnia warunku z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że odwołujący S. N., urodzony

w dniu (...)r., wystąpił do ZUS z wnioskiem o doliczenie rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych przy ustalaniu wartości kapitału początkowego. Wniosek ten wpłynął do ZUS I Oddział w W. w dniu 21 sierpnia 2018 r.

W postępowaniu przed ZUS ubezpieczony wykazał staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 12 lat, 10 miesięcy i 15 dni.

Zaskarżoną decyzją z dnia 1 lutego 2019 r. ZUS I Oddział w W. odmówił S. N. ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień

1 stycznia 1999 r. z uwzględnieniem rekompensaty ponieważ ubezpieczony nie wykazał 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

(okoliczności bezsporne)

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

Odwołujący S. N. od 7 listopada 1985 r. do 31 marca 1991 r.

był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w K. w pełnym wymiarze godzin na stanowiskach montera instalacji sanitarnych i grzewczych oraz spawacza. Odwołujący zajmował się spawaniem gazowym i elektrycznym rur CO wodociągowych.

Od 15 października 1988 r. do 14 kwietnia 1990 r. odwołujący świadczył pracę

na eksporcie. W tym czasie zajmował stanowisko montera wodno-kanalizacyjnego w ZSRR na budowie S. – D.. Odwołujący został skierowany do pracy za granicą przez macierzysty zakład pracy.

W trakcie tego zatrudnienia, w 1987 r. odwołujący uzyskał tytuł mistrza w zawodzie monter instalacji wodno-gazowej i kanalizacyjnej oraz uprawnień spawalnicze elektryczno-gazowe. Uzyskanie tytułu mistrza w zawodzie monter instalacji wodno-gazowej

i kanalizacyjnej zostało potwierdzone dyplomem z dnia 19 września 1987 r. Uprawnienia spawalnicze odwołującego potwierdzają wpisy dokonane w Książce spawacza Nr (...) z dnia 26 czerwca 1987 r. W dniu 26 czerwca 1987 r. odwołujący ukończył podstawowy kurs spawania gazowego, zaś w dniu 1 lipca 1987 r. podstawowy kurs spawania elektrycznego.

Od 19 listopada 1987 r. do 30 listopada 1987 r. i od 1 czerwca 1990 r. do 30 września 1990 r. odwołujący korzystał z urlopu bezpłatnego.

dowód:

- potwierdzona za zgodność z oryginałem kserokopia świadectwa pracy z dnia 29.03.1991 r.- k. 17, 18 akt ZUS dot. kapitału początkowego, k. 20 as,
- potwierdzona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy o pracę na budowie zagranicznej na czas określony z dnia 2.10.1988 r. wraz z aneksem z dnia 17.07.1989 r.- k. 19-20 akt ZUS dot. kapitału początkowego, k. 18, 21 as,
- kserokopia dyplomu uzyskania tytułu mistrza- k. 40 as,
- kserokopia książki spawacza- k. 41-46 as,

Od 7 listopada 1985 r. do 14 kwietnia 1990 r. odwołujący pracował na co dzień przy montażu rur ciepłowniczych o średnicy około 60-70 centymetrów oraz ich spawaniu. Montaż rur odbywał się w wykopach o głębokości 3-4 metrów.

W wykopach rury były układane

i spawane. Praca odwołującego polegała na spawaniu rur przy ich montażu w głębokich wykopach. Było to głównie spawanie elektryczne. Pracę tę odwołujący realizował stale

i w pełnym wymiarze godzin. Pracował między innymi w K. na R., gdzie budowano rurociąg biegnący z elektrociepłowni (...) na osiedle. Tam przy montażu rur ciepłowniczych i ich spawaniu w wykopach pracował przez okres 3-4 lat. Taką pracę odwołujący realizował do momentu wyjazdu za granicę. W D., gdzie powstawała elektrownia atomowa, od 15 października 1988 r. do 14 kwietnia 1990 r. odwołujący pracował na co dzień przy budowie kanału odwadniającego, co polegało na układaniu rur betonowych i ich montażu w wykopach na głębokości ponad 4 metry. Pracę tę odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze godzin, również w okresie zimowym przy temperaturze – 40^o C. Po powrocie z ZSRR, w Przedsiębiorstwie (...) w K. odwołujący nie zajmował się już spawaniem. Pracował natomiast jako monter instalacji sanitarnej. Praca ta polegała na montażu muszli klozetowych, umywalk, rur wodnych i kanalizacyjnych oraz całych instalacji wewnątrz budynku. Miejscem wykonywania tej pracy był K.. Po zakończeniu prac przy remontach łazienek w budynku, przez okres 6-7 miesięcy odwołujący pracował przy wykonywaniu przepychów pod torami i pod drogami. Prace te polegały na tym, że pod torami i drogami umieszczano metalowe rury o średnicy 1 metra, a następnie je spawano. W tym czasie odwołujący zajmował się spawaniem.

dowód:

- zeznania świadka J. K.- k. 85-85v,
- zeznania świadka Z. M.- k. 88-88v,
- zeznania odwołującego S. N.- k. 82v-83,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów oraz zeznania świadków i odwołującego.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości,

zaś ich forma i treść formalna nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadków J. K. i Z. M. oraz słuchanego w charakterze strony S. N., którzy wskazali na okoliczności istotne

z punktu widzenia rozstrzygnięcia, dotyczące rodzaju, charakteru i warunków pracy ubezpieczonego w spornym okresie zatrudnienia. Zeznania te zasługiwały na walor pełnej wiarygodności, gdyż były wewnątrznie spójne, logiczne, a przy tym przekonujące w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego. Wzajemnie też ze sobą korespondowały i pośrednio znalazły potwierdzenie w treści dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego. Z zeznań ponad wszelką wątpliwość wynika, że w spornym okresie zatrudnienia odwołujący stale i w pełnym wymiarze godzin wykonywał prace w szczególnych warunkach.

Pozostałe okoliczności sprawy Sąd uznał za bezsporne, gdyż nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony, zaś dokumenty przedstawione na ich stwierdzenie nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z dnia 1 lutego 2019 r. zasługiwało na uwzględnienie.

W tej sprawie rozstrzygnąć należało, czy zasadnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił odwołującemu S. N. ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. z doliczeniem rekompensaty, ponieważ ubezpieczony wykazał okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach wynoszący jedynie 12 lat, 10 miesięcy i 15 dni.

Kwestie dotyczące rekompensaty uregulowane zostały w przepisach ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924 ze zm.).

Jak stanowi art. 2 pkt 5 tej ustawy, rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach

lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabydą prawa do emerytury pomostowej. Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach

i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat (art. 21 ust. 1 ustawy). Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów

o emeryturach i rentach z FUS (art. 21 ust. 2 ustawy). Rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury

z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Z treści art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych wynika, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę. W art. 23 ust. 2 tej ustawy wskazano zaś, że rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Aby ustalić

prawo do rekompensaty konieczne jest wykazanie, iż ubezpieczony do dnia 1 stycznia 1999 r. posiada 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, przy jednoczesnym braku możliwości uzyskania prawa do emerytury pomostowej lub prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na skutek zmiany stanu prawnego wprowadzonego ustawą o emeryturach pomostowych. Celem rekompensaty

jest bowiem zapewnienie pracownikom uzyskania odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach

lub o szczególnym charakterze, jak również emerytury pomostowej (por. wyrok SA

w L. z dnia 6 marca 2019 r., III AUa 273/18, LEX nr 2637945).

Prawo do rekompensaty mają osoby urodzone po 1948 r., które przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z FUS. Przy ustalaniu prawa do rekompensaty mogą być uwzględnione tylko takie okresy, w których praca była realizowana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 1. Stosownie do dyspozycji tego przepisu, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu

na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Art. 32 ust. 4 cytowanej ustawy stanowi, iż wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się

na podstawie przepisów dotychczasowych. Mowa tu o rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). W myśl

§ 1 wskazanego rozporządzenia, stosuje się je do pracowników wykonujących prace

w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. W myśl

§ 2 ust. 1 natomiast, okresami uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie przekreśla możliwości ustalania, że ubezpieczony pracę w takim charakterze rzeczywiście wykonywał. W szczególności wnioskodawca może wykazywać innymi środkami dowodowymi, że jego praca świadczona była w warunkach szczególnych. W postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się bowiem te same reguły dowodzenia, jak w zwykłym procesie cywilnym. Zastosowanie mają zatem art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. Świadcstwo pracy

w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi tylko domniemanie, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych,

o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z FUS. W sytuacji zatem, kiedy brak wymaganego świadectwa wystawionego przez pracodawcę, sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była realizowana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia i czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych

w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. np. wyrok SA w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r., III AUa 3113/08, LEX nr 552003, wyrok SA w Łodzi z dnia 8 kwietnia 2014 r., III AUa 1182/13, Legalis

nr 1024167, wyrok SA w Rzeszowie z dnia 3 września 2014 r., III AUa 253/14, Legalis

nr 1079460, wyrok w Szczecinie z dnia 19 maja 2016 r., III AUa 918/15, Legalis

nr 1508998).

Zgodnie z art. 473 k.p.c., w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. To sprawia, że fakt zatrudnienia, bądź jego brak w szczególnych warunkach może być dowodzony za pomocą każdego środka dowodowego. Sąd w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, inaczej niż organ rentowy w postępowaniu administracyjnym, nie obowiązują ograniczenia dowodowe. W sprawach tych, zgodnie

z art. 473 § 1 k.p.c., nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. Oznacza to, że również w sprawie o świadczenie, w której niezbędne jest ustalenie, iż ubezpieczony posiada staż pracy w szczególnych warunkach, sąd jest władny dokonać ustaleń dotyczących obowiązków ubezpieczonego w trakcie zatrudnienia, na podstawie dowodów osobowych,

np. dowodu z zeznań świadka oraz dowodu z przesłuchania samego ubezpieczonego

(por. wyrok SA w Lublinie z dnia 6 marca 2019 r., III AUa 787/18, LEX nr 2637028). Nie można w każdym przypadku uznawać, iż dokumenty znajdujące w aktach osobowych mają większą moc dowodową niż osobowe źródła dowodowe.

Każdą sprawę należy rozstrzygać indywidualnie, biorąc pod uwagę całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i reguły wynikające z art. 233 § 1 k.p.c. Istotne jest również to, że w sprawach

z zakresu ubezpieczeń społecznych przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków lub

z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Zatem każdy istotny fakt,

w tym taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu określonego świadczenia, może być dowodzony wszelkimi dostępnymi środkami także wówczas,

gdy z dokumentu prywatnego wynika co innego. Oznacza to, że treść świadectwa pracy oraz innej dokumentacji osobowej może być podważana w każdy sposób. Dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy ocena charakteru zatrudnienia pracownika nie jest bowiem dla sądu wiążąca. Dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód. Istnienie świadectw pracy oraz innej dokumentacji osobowej

w odniesieniu do spornego okresu zatrudnienia nie uniemożliwia przeprowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność ustalenia, czy świadczona praca odpowiada pracom wykonywanym w warunkach szczególnych w myśl

przepisów rozporządzenia z 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach (Dz. U. Nr 8, poz. 43) (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia

20 listopada 2018 r., III AUa 345/18, LEX nr 2617820, LEX nr 2617820).

Przeprowadzone w sprawie dowody z dokumentów oraz z zeznań świadków

i odwołującego w sposób jednoznaczny potwierdziły, że w okresie zatrudnienia

w Przedsiębiorstwie (...) w K. ubezpieczony S. N. pracował w szczególnych warunkach.

Świadkowie wskazani przez odwołującego potwierdzili, że począwszy od 7 listopada 1985 r. do momentu wyjazdu na budowę eksportową do ZSRR, a więc do dnia 14 kwietnia 1990 r., odwołujący stale i w pełnym wymiarze godzin

zajmował się montażem, w tym głównie spawaniem elektrycznym rur w głębokich wykopach. Jak wynika z treści Książki spawacza, w dniu 26 czerwca 1987 r. odwołujący ukończył podstawowy kurs spawania gazowego, zaś w dniu

1 lipca 1987 r. podstawowy kurs spawania elektrycznego.

W dokumencie tym potwierdzono również, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K. odwołujący

zajmował się spawaniem gazowym i elektrycznym rur CO wodociągowych. Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym wymienione zostały w Dziale XIV, zatytułowanym: „Prace różne”

wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Jak wynika

z zeznań, w okresie od 7 listopada 1985 r. do 14 kwietnia 1990 r. odwołujący pracował na co dzień przy montażu rur ciepłowniczych o średnicy około 60-70 centymetrów. Montaż rur odbywał się w wykopach o głębokości 3-4 metrów.

W wykopach rury były układane

i spawane. Praca odwołującego polegała przy montażu rur w głębokich wykopach na ich spawaniu. Było to głównie spawanie elektryczne. Pracę tę odwołujący realizował stale

i w pełnym wymiarze godzin. Z tego względu, jego pracę należy również zakwalifikować według Działu V, zatytułowanego: „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” punkt 1 (roboty wodnokanalizacyjne oraz

budowa rurociągów w głębokich wykopach) wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Jak ustalił Sąd w oparciu o zeznania, w okresie od 15 października 1988 r. do 14 kwietnia 1990

r. na budowie eksportowej w D. odwołujący pracował na co dzień przy budowie kanału odwadniającego, co polegało na układaniu rur betonowych i ich montażu

w wykopach na głębokości ponad 4 metry. Pracę tę odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze godzin, również w okresie zimowym przy temperaturze – 40° C. Praca taka wymieniona została w Dziale V punkt 1 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Rozstrzygając, czy w spornym okresie odwołujący pracował w szczególnych warunkach Sąd miał na uwadze, że dla oceny, czy pracownik taką pracę wykonywał, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki SN: z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10, LEX nr 950426, z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10, LEX nr 901652, z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638, z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009/5-6/75, z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283, z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008/21-22/329 i z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008/21-22/325).

Świadkowie wskazani przez odwołującego potwierdzili, że od 7 listopada 1985 r. do momentu powrotu z kontraktu eksportowego w D., a więc do 14 kwietnia 1990 r., odwołujący pracował w szczególnych warunkach. Okres ten jest wystarczający do przyjęcia, że ubezpieczony legitymuje się łącznie co najmniej 15-letnim okresem takiej pracy. W postępowaniu przed ZUS odwołujący wykazał staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 12 lat, 10 miesięcy i 15 dni. Do udowodnienia 15-letniego okresu takiej pracy brakowało mu zatem tylko 2 lat, 1 miesiąca i 15 dni. W wymienionym wyżej przedziale czasu od 7 listopada 1985 r. do 14 kwietnia 1990 r., z urlopu bezpłatnego ubezpieczony korzystał jedynie od 19 listopada 1987 r. do 30 listopada 1987 r.

Mając to na uwadze, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych (punkt 1 wyroku).

Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (punkt 2 wyroku). W tej mierze miał na uwadze przepis art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Dopiero bowiem postępowanie sądowe, a w szczególności przeprowadzone w tym postępowaniu dowody z zeznań świadków i odwołującego pozwoliły na ustalenie istotnych, a nie znanych wcześniej organowi rentowemu okoliczności i przesądziły ostatecznie o zasadności wniosku o rekompensatę.